

Методологічні засади трансформації інформаційного забезпечення стратегічного управління визначають принципи їх забезпечення (рис.2).

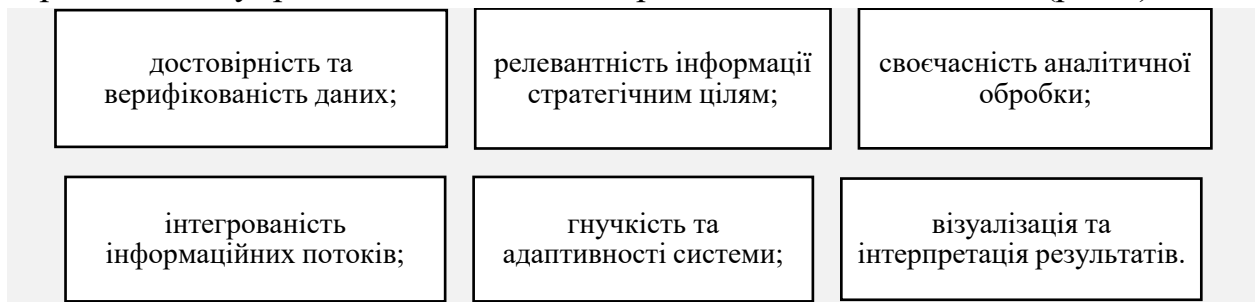

Рис. 2. Принципи трансформації інформаційного забезпечення стратегічного управління

Трансформація інформаційного забезпечення стратегічного управління у інформаційно-аналітичну систему на основі бізнес-аналітики є необхідною умовою підвищення ефективності управлінських процесів. Впровадження ВІ-інструментів дозволяє інтегрувати різноманітні дані, підвищити обґрунтованість стратегічних рішень, знизити ризики та забезпечити адаптивність суб'єктів господарювання до змін зовнішнього середовища. Отже, інформаційно-аналітичні системи виступають ключовим чинником забезпечення стратегічної стійкості та конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Бікулов, Д., Олійник, О., Головань, О., Динчев, С., & Бікулов, Р. (2025). Інформаційно-аналітичне забезпечення менеджменту бізнес-процесів: концептуально-методологічні та прикладні аспекти. Управління змінами та інновації. <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/224>
2. Філіпова, Л. (2022). Системи бізнес-аналітики: сучасні тенденції розвитку. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія, 18(1). <https://surl.li/wvtbsu>

Treputin V.S.,
master's degree student,
Zaporozhets H.V.,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Public Administration
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

MANAGEMENT OF COST PLANNING AT MUNICIPAL ENTERPRISES

In the current conditions of economic transformation and reform of the housing and communal services sector, the problem of effective cost management of municipal

enterprises is becoming increasingly relevant. This is обусловлено a combination of economic, organizational, and social factors, among which the key ones are limited financial resources, rising costs of energy and material resources, a high level of infrastructure deterioration, as well as strict state regulation of tariffs for housing and communal services. Under such conditions, an effective cost planning system acts as a fundamental tool for ensuring the financial stability of enterprises and improving the efficiency of their operations.

Enterprise costs, as an economic category, reflect the totality of resources used in the process of production and service provision, expressed in monetary terms and leading to a reduction in economic benefits. They form the cost of services, influence tariff levels, and determine financial performance. In the cost management system, the classification of costs according to various criteria is of particular importance: by economic elements, cost items, inclusion in cost, dependence on activity volume, level of controllability, and the possibility of managerial influence. Such structuring allows for a deeper analysis of costs, identification of reserves for their reduction, and improvement of resource utilization efficiency.

Cost planning is a central function of enterprise management, which involves determining an economically justified level of costs necessary to ensure the continuity of production processes and the proper quality of services. It is implemented through budgeting systems, cost estimates, and forecasting of expenses by structural units and types of activities. Effective planning ensures coordination between enterprise resources and its objectives, increases the validity of managerial decisions, and enables control over resource use.

A specific feature of municipal enterprises is their operation under a combination of market mechanisms and state regulation. This necessitates taking into account a wide range of external factors in cost planning. These include changes in energy prices, material costs, tax burden, inflationary processes, state tariff policy, and social requirements for service quality. At the same time, internal factors also play a significant role, including the technological level of the enterprise, efficiency of resource use, organization of production processes, and quality of management.

In the structure of costs of municipal enterprises, it is advisable to distinguish between current and one-time costs. Current costs form the cost of services and directly affect financial performance. These include expenses for raw materials, energy, labor, depreciation, administrative costs, and selling expenses. One-time costs are related to investment activities and include expenditures on acquisition or modernization of fixed assets, implementation of new technologies, and innovations. The rational combination of these types of costs is a necessary condition for ensuring long-term enterprise development.

In practice, one of the key problems in cost management of municipal enterprises is the use of outdated standards and planning methods that do not correspond to modern economic conditions. The insufficient level of analytical support, lack of integrated approaches to cost management, and low level of process automation lead to inefficient resource use, increased non-productive costs, and reduced overall efficiency of enterprise activities.

An important direction for improving the cost planning system is the implementation of budgeting by responsibility centers. This approach involves the distribution of costs among structural units and assigning responsibility for their formation to specific managers. It allows increasing the level of cost control, ensuring transparency, and stimulating rational use of resources. Comparison of actual and planned indicators enables timely identification of deviations and adoption of appropriate managerial decisions.

A promising direction in the development of cost management systems is the application of the process approach, which considers enterprise activity as a set of interconnected processes. This approach allows for a clearer identification of sources of costs, optimization of their structure, and improvement of resource efficiency at each stage of enterprise activity. It also enhances coordination between departments and increases overall management effectiveness.

An additional tool for improving cost management efficiency is the use of value analysis. Its application allows assessing the feasibility of costs in terms of their contribution to value creation for consumers, identifying and eliminating non-productive costs, optimizing cost structure, and improving enterprise performance.

Modern economic trends necessitate the implementation of digital technologies in cost management systems. The use of information systems enables automation of planning processes, provides оперативный доступ to data, increases calculation accuracy, and improves decision-making efficiency. This is especially important for municipal enterprises, whose activities are characterized by a large volume of information and complex cost structures.

The scientific novelty of the study lies in the integrated combination of the process approach, budgeting by responsibility centers, and the use of modern information technologies in the cost planning system of municipal enterprises. This approach allows improving resource efficiency, reducing non-productive costs, and ensuring financial stability of enterprises.

Thus, improving the cost planning system of municipal enterprises is a necessary condition for enhancing their operational efficiency. The use of modern management tools contributes to cost optimization, improves the quality of managerial decisions, and ensures sustainable development of enterprises in the long term.

Referances:

1. Бланк І. О. *Управління витратами підприємства : підручник*. Київ : Ніка-Центр, 2019.
2. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. *Менеджмент : підручник*. Київ : Академвидав, 2020.
3. Drury C. *Management and Cost Accounting*. 10th ed. London : Cengage Learning, 2018. 896 p.
4. Horngren C. T., Datar S. M., Rajan M. V. *Cost Accounting: A Managerial Emphasis*. 16th ed. Harlow: Pearson, 2018. 912 p.

Фалович В.А.,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри промислового маркетингу,

Якимішин Л.Я.,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри промислового маркетингу,
Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Цифрова трансформація маркетингу зумовила радикальне розширення інструментарію збору інформації про споживачів. Поряд із традиційними опитуваннями та панельними дослідженнями активно використовуються цифрові сліди користувачів, CRM-системи, мобільні додатки, геолокаційні сервіси, соціальні мережі та алгоритмічні моделі прогнозування поведінки. У такій конфігурації персональні дані стають стратегічним активом, а їх обробка сферою підвищеної етичної та правової відповідальності. Нормативне середовище формує базові рамки допустимої поведінки дослідників. У країнах Європейського Союзу визначальним актом є General Data Protection Regulation, що закріплює принципи законності, прозорості, обмеження мети, мінімізації обсягу даних та підзвітності контролера. В Україні регуляторну основу становить Закон України «Про захист персональних даних», який поступово гармонізується з європейськими стандартами. Професійні етичні орієнтири конкретизовані у кодексах ESOMAR та ICC, що встановлюють вимоги до добровільності участі респондентів, забезпечення анонімності та недопущення дискримінаційних практик.

Етична проблематика в маркетингових дослідженнях концентрується навколо кількох взаємопов'язаних площин. Інформована згода в цифровому середовищі часто редукується до формального прийняття умов користування,